

Ideologikus szocializmus.

SZEGED, február 19.

(S. C.) A szocializmus végső célja, amint azt már tudjuk, a gazdasági rend teljes átforgatása — és érdekes megvizsgálni, mely gondolat és eszmévilágból jegecedett ki ez a végső cél, mely világ- és életfelfogás szolgáltatja ennek a végső célnak a megokolását, indokolását.

Legközelebb jutunk a kérdés lényegéhez, ha előbb két főosztályba osztjuk a szocializmus tudományának legelősmertebb művelőit és pedig aszerint, amint eszmei vagy gyakorlati, ideologikus vagy materialisztikus felfogás alapján jutottak el arra a meggyőződésre, hogy az emberiség javát a köztulajdon rendszere szolgálhatja csupán.

Az ideologikus szocializmus keretén belül több csoportot különböztethetünk meg.

Elsőnek említhetjük a vallásos szocializmust, amely az ókeresztény hitközségek vagyonszövéséből indulva ki, könnyen képzel el olyan világrendet, mely magántulajdon nélkül léteznék. „Aki maga számára gyűjt, Isten törvénye ellen vét. A törekvő ember nem vihet a tulajdonából semmit oda át és Krisztus is idegennek hívja az időleges javat“.

Idetartozik az a szocializmus, mely a társadalmi elvet akarja megvalósítani. Ennek a teoriának Plato „Állam“ és „Törvények“ c. műveiben találjuk meg az alapját, amidőn mindenesetre csak „istenek és istenfiaik“ számára megvalósítható eszményről beszél annak a társadalmi berendezkedésnek, melyben az összes tulajdon és az összes gazdasági munka közös. Az egyén ebben a társadalomban nem egyéb, mint az államnak szolgáló társadalmi tag, kinek joga nincs, csak az a kötelessége, hogy a közneket használja. Ezen az eszmévilágon épült fel Rodbertus teóriája.

Az ideologikus szocializmus harmadik és legmodernebb csoportja az a teoria, mely az egyéniség elvét akarja valóságba vinni. Ez a szocializmus az egyéni, a személy jogainak individualis elvéből indult ki. Ez a teoria, bár egyes ilyértelmű momentumokkal már a korábbi időkben is találkoztunk, tulajdonképpen a modern „természeti jogok“ alapján s az azokra való támaszkodással fejlődött ki. A természeti jogok elméletét Hugo Grotius állította fel és pedig 1625-ben megjelent „De jure belli ac pacis“ c. művében. Azelőtt a középkori feudál-teokratikus felfogás uralkodott, mely szerint az egyes ember személyi jogán nem birhatott jogokkal, csupán a világi és egyházi felsőbbség akaratából. Ezze! szemben állította fel Grotius a természetből folyó, pozitív és veleszületett jogok elméletét, mely mint örök emberi jog mindenkit megillet.

Jean Jacques Rousseau fejtegette tovább a természeti jogok elméletét és 1762-ben megjelent „contrat social“-jában újra megalapítja a népszuverenitás elvét. Rousseau szerint a társadalom szerződésen alapul, hallgatóságos szerződésen, az összeség akaratának egybevágásán. A törvény sem más, mint a közakarat kinyilatkozása közös érdekű dolgokra vonatkozólag és az uralkodó nem más, mint a közakarat végrehajtója, aki vétkezik, ha ellene cselekednék. Rousseau maga nem volt szocialista, Économie politique című munkájában a magántulajdont a „jogok legszentebbikének“ nevezte a tulajdont, de bizonyos vonatkozásban teóriája

elméleti alapul szolgál a szocialistáknak és a kommunistáknak is. Az ő elméletét, hogy a közös természeti jogok szerint politikai egyenlőség illeti meg az emberiség minden tagját, a szocialisták tovább viszik és a tulajdoni egyenlőséget is követelik. A francia forradalom terrorisztikus idejében az egalitét a birtok

tekintetében is keresztül akarták vinni. Marat állította: „A jogok egyenlősége az élvezetek egyenlőségéhez vezet“, majd egy más helyen: „rossz csere volna, ha a születési arisztokrácia helyett a pénzarisztokrácia ülne a nyakunkra“.

A materialisztikus szocializmusról később fogunk írni.

TELEFON: Igazgatóság 455. **KORZÓ-MOZI** TELEFON: Pénztár II-85.

Pénteken, szombaton és vasárnap Február hó 18., 19. és 20-án

MINDEN ELŐADÁSOK KIRÁLY ERNŐ

cigány és pezsgő mellett mulat. — Azonkívül szenzációs sláger-film:

NARAYANA

(Dráma az erdőben.) Egy hindu történet 5 felv.-ban.

Az előadások fél 5, fél 7 és fél 9 órakor kezdődnek.

Helyárak vigalmi adóval együtt: Páholy és zsölye 28, I. hely 20, II. hely 15, III. hely 10 korona.

Tüdőbeteg-szanatórium épül a csengelei erdőben.

— Dr. Pálffy József miniszteri biztos tervei. — Benárd népjóléti miniszter is támogatja a tervet. —

SZEGED, február 19.
(Saját tudósítónktól.)

Igen életrevaló és humánus terv megvalósításán fáradozik már hónapok óta dr. Pálffy József, mint a szegedi munkásbiztosító pénztár miniszteri biztos és örömmel regisztráljuk, hogy a terv kivitele a megvalósuláshoz közeledik. Dr. Pálffy a szegedi munkásbiztosítóval ugyanis a szeged—csengelei városi erdőben egy nagy, legalább száz ágyas tüdőbeteg-szanatóriumot akar létesíteni és ezzel kapcsolatosan Ujszegeden a Tisza partján, lehetőleg még ebben az évben fekvőcsarnokot akar építtetni. Pálffy József a napokban Budapesten tartózkodott és megbeszéléseket folytatott dr. Benárd népjóléti miniszterrel, aki a következő szövegű levelet adta át Pálffy Józsefnek:

— Miniszteri biztos ur szóbeli előterjesztéséből helyeslően tudomásul veszem a szegedi kerületi munkásbiztosító pénztár által a szeged—csengelei városi erdő környékén létesítendő tüdőbeteg-szanatórium tervét és felhatalmazom a pénztárt,

hogy ez ügyben a város hatóságával tárgyalásokat folytasson, tervet és költségvetést készítsen és az ügyet megfelelően előkészítve, ide mielőbb előterjesztést tegyen.

Alkalmunk volt dr. Pálffyval ez ügyben beszélgetést folytatni, aki elsősorban is azt jelentette ki, hogy semmiféle akadályt nem lát fennforogni arra, hogy a tervet tényleg meg ne valósíthatnák. Beszélte ez ügyben dr. Somogyi polgármesterrel is, aki készséggel ajánlotta fel segítségét. A sanatóriumot elsősorban a munkásbiztosító pénztár tagjai részére építik, de gyermekosztályt is fognak létesíteni. Tervüket a Vöröskereszt központja is támogatja és megnyerte támogatóul Pedlow kapitányt, aki az amerikai misszió tagja. Az építkezéshez megvan a szükséges fedezet a pénztár járulékbételeiből és most folytat Pálffy tárgyalásokat amortizációs és amerikai dollárkölcsonök megszerzésére vonatkozólag. Az építkezést a tavasszal akarják megkezdeni, mert az a cél, hogy a sanatórium még ez évben megnyílhasson. Az építkezést szegedi iparosokkal akarja végeztetni és a tervek elkészítésére már utasítást is adott. Elmondotta még Pálffy József, hogy a vidéken jelenleg Gyulán, Kutvölgyön és Pestujhelyen vannak ilyen sanatóriumok, melyekbe a szegedi pénztár is küld üdülőbetegeket. Egy-egy betegért 150 koronát fizet a pénztár és bizonyos, hogy a saját sanatóriumukban olcsóbban fogják tudni betegeiket ellátni. A város valószínűleg igen kedvezményes áron fogja ezt a néhány holdnyi földterületet átengedni, amelyre az építkezéshez szükség van, a nagy erdőt pedig természetesen ingyen fogják használhatni.

Megjegyezzük itt még, hogy Csengele vasuti állomás, mely a budapest—szegedi vonalon fekszik és Szegedtől mintegy 36—40 kilométernyire van.

Erdel ibolyakrém és szappan a leghatásosabb bőrápolószerek
Kapható a **hid-utcai** pályában és **Valda Imre és Tsa** drogériájában.

SZÉCHENYI MOZI

Pénteken és szombaton, február 18-án és 19-én
Csak 16 éven felüliek részére!

Az amerikai Vitagraph-gyár mesterműve. Budapestet megelőzve kerül bemutatásra!

FÖNN A MAGAS ÉSZAKON

Amerikai történet 5 felvonásban. Játsszák a legkitűnőbb amerikai színészek. — Azonkívül:

A FÉNY HATÁSA

A párisi Pathé-filmgyár legtekintesebb színezett alkotása, az orosz ballet csillaga: „**Tapierkovszka**“ főszereplésével.

Az előadások fél 5, uegyed 7 és 8 órakor kezdődnek.
Rendes helyárak. Rendes helyárak.

SZÉCHENYI MOZI

Telefon 16-33. Telefon 16-33.

Világszenzáció! A szezon clouja!

Hétfőtől, február 21-től kezdve bemutatásra kerül Budapestet és az összes nagyvárosokat — megelőzve —

A 4 ÖRDÖG DISZELŐADÁSA

Cirkusz attrakció hat felvonásban

Bravurok a levegőben, azonkívül válogatott műsor keretében **Marianne Rimée** kisasszony és **Marlin Frigues** ur a hétfőtől kezdődő diszelőadásunkon

háló nélkül

mutatják be nyolcvan méter magasságban, a lengő trapézen hajmeresztő nagy

halálugrásukat

Előadások hétfőn, tekintettel arra, hogy futár hozza a filmet, 5, háromnegyed 7 és fél 9 órakor, keddtől kezdve mindennap 4, háromnegyed 6, fél 8 és 9 órakor.

Nézz meg okvetlenül és válassz meg legyűjt előre!!!

Rendes helyárak!

Elővételi pénztár délelőtt 10 órától fél 1-ig, délután 3-tól 7 óráig.
